

Skiftet 1908

Storskiftet 1908

Storskiftet var den första större jordreformen i Sverige.

Initiativtagare var lantmäteriets chef, Jacob Faggot.

Reformarbetet

började 1749 och 1757 utfärdades en förordning om hur det skulle gå

till. Avsikten var att öka produktiviteten genom att varje gård fick

färre men större tegar.

Innan dess hade teg- eller solskiftet gällt, vilket innebar att varje

gård skulle ha var sin andel av likvärdig kvalitet i byns samtliga

åkergården och ängsmarker. Det handlade om rättvisa och

riskspridning. Olika gården kunde vara mer eller mindre bördiga,

torra, svårplöjda mm. Resultatet blev oftast långsmala åkertegar med

relativt liten area och att de enskilda brukarna ofta måste förflytta

sig långa sträckor för att kunna utnyttja alla sina åkerremsor i de

olika gårderna.

Syftet med storskiftet var att samla de små och utspridda ägodelarna

till ett fåtal större åkrar per gård för att effektivisera de enskilda

brukningsenheternas produktion. Storskiftesstadgan från 1757

begränsade varje gårds andel till maximalt fyra tegar per

åkergräde

eller äng. Den ursprungliga konsensusregeln från 1749 skärptes till

det ovillkorliga vitsordet, vilket innebar att det räckte med att en

bonde i byn begärde storskifte för att det skulle genomföras.

De många bevarade storskifteskartorna (ca 40 000 kartor, oftast i

skala 1:4000) visar att reformen ledde till en minskning av antalet

åkertegar men inte alls i den omfattning som reformivarna hade

hoppats. Ett problem var att man bara skiftade inom varje skifteslag

– inte inom hela byn.

Under 1800-talet delades åter åkrarna och så småningom blev ett nytt

skifte nödvändigt. Det kallades STORSKIFTESREGLERING och genomfördes i

början på 1900-talet.